

Подвальна Наталія Едуардівна
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ

Забезпечення ефективного функціонування готельного господарства вимагає економічно грамотного управління його діяльністю, що багато в чому визначається умінням аналізувати. За допомогою аналізу вивчаються тенденції розвитку, глибоко і системно досліджуються фактори зміни результатів діяльності, обґрунтовуються плани та управлінські рішення, здійснюється контроль за їхнім виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності надання послуг, оцінюються результати діяльності готельного господарства, виробляється економічна стратегія його розвитку.

Окремі питання аналізу діяльності готельних підприємств за останні роки розглядалися в працях багатьох авторів, таких як, Байлик С.І., Нечаюк Л.І., Нечаюк Н.О., Пуцентейло П.Р., Роглев Х.Й., Яковлев Г.А.

Для проведення аналітичного дослідження сучасного стану готельних підприємств необхідне своєчасне отримання актуальної, достовірної та повної інформації, яка повинна мати необхідну кількість вихідних фінансових даних, достатньої точності.

Одеський регіон має всі реальні можливості та потенціал для розвитку туризму і готельного господарства, як основної його складової. Місто Одеса та Одеська область відносяться до групи регіонів-лідерів за кількістю підприємств готельного господарства, що

пов'язано з унікальними рекреаційними даними регіону, курортними можливостями та наявністю центрів туристичних потоків. В останні роки в готельному комплексі Одеського регіону спостерігалися значні зміни: поряд з новими інвестиційними проектами, періодично змінюється статус готельних підприємств, оскільки частина з них переходить в оздоровчий комплекс, або через нерентабельність готелі передаються в оренду фізичним та юридичним особам.

Динаміку кількості підприємств готельного господарства Одеського регіону характеризує рис. 1.

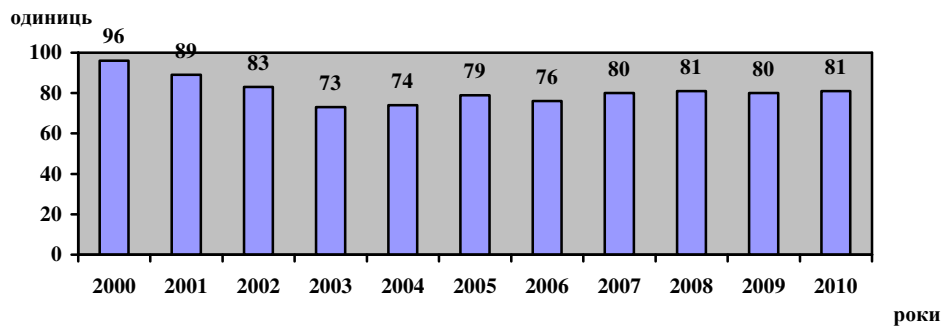

Рис. 1. Динаміка кількості підприємств готельного господарства Одеського регіону у 2000-2010 р.р. (на кінець періоду).

У 2010 р. в Одеському регіоні функціонувало 81 підприємство готельного господарства. Порівняно з 2000 роком їх кількість зменшилась на 15,6%, а з 2005 роком – збільшилась на 2,5%. При розгляді кількості готелів та інших місць для тимчасового проживання за типами, було виявлено, що частка готелів в загальній кількості підприємств готельного господарства у 2010 році порівняно з 2000 роком зросла і становила 55,6% проти 47,9%, гуртожитків для приїжджих зменшилась до 39,5% проти 44,8% у 2000 році, частка підприємств туристсько-оздоровчого комплексу (молодіжні турбази та гірські притулки) зменшилась до 3,7% проти 4,2% у 2000 році, а

також відбулось зменшення частки кемпінгів до 1,2% проти 3,1% у 2000 році.

Структуру кількості готелів та інших місць для тимчасового проживання Одеського регіону за типами у 2000 році та 2010 році наведено на рис. 2.

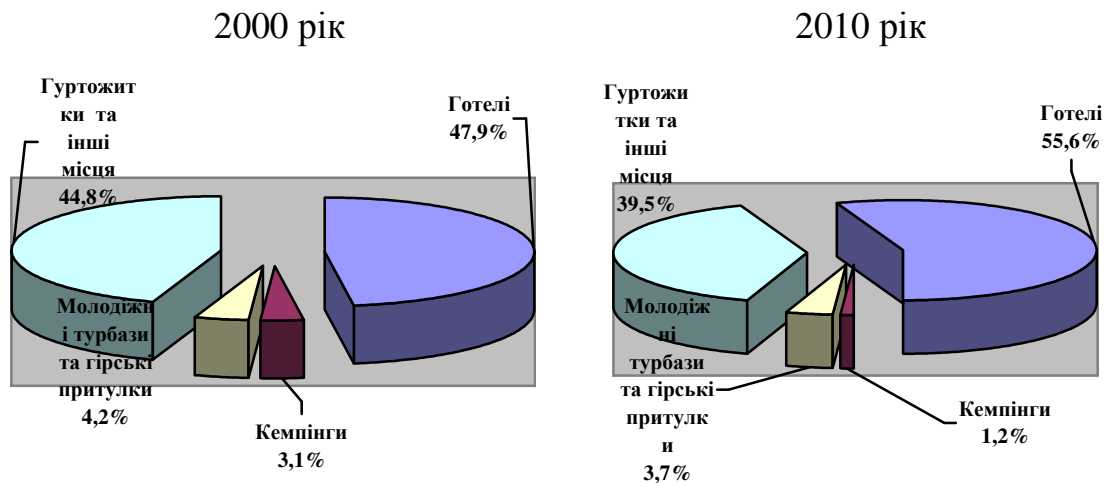

Рис. 2. Структура кількості готелів та інших місць для тимчасового проживання Одеського регіону за типами у 2000 році та 2010 році

З'ясовано, що у період з 2000 року по 2010 рік, незважаючи на те, що в структурі підприємств готельного господарства Одеського регіону відбувалось то збільшення, то зменшення частки готелів, відповідно з 47,9% у 2000 році до 63,2% у 2006 році та до 55,6% у 2010 році, погіршення якості готельного фонду не спостерігалось. Припинення діяльності та зміна форми власності готелів відбувалось, в основному, у сільській місцевості регіону. При цьому незначне збільшення кількості підприємств готельного господарства у 2010 році відбулось у курортній зоні, а саме в Овідіопольському районі та в м. Білгород-Дністровськ. Водночас, слід зазначити, що у м. Одеса кількість готельних підприємств у останні роки коливається, так у 2005 році функціонувало 32 підприємства, у 2009 році 41

підприємство, а у 2010 році вже 40 підприємств, це пов'язано із відкриттям нових готелів та з поступовою реконструкцією існуючих, за рахунок чого відбувається збільшення рівня зірковості готельних підприємств.

Відповідної тенденції за 2000-2005 роки не спостерігається. Це пояснюється, насамперед, ліквідацією окремих підприємств, зміною сфери діяльності і, водночас, створенням нових приватних підприємств готельного господарства. Більшість підприємств, що припинили своє функціонування, припадає на м. Одеса, що було спричинено реконструкцією та перепрофілюванням окремих підприємств готельного господарства. А в Тарутинському, Татарбунарському, Савранському та інших районах підприємства припинили функціонування внаслідок збитковості та банкрутства.

Групування окремих районів та міст Одеського регіону за кількістю підприємств готельного господарства дозволило визначити такі групи:

- ▶ регіони-лідери (11 і вище): м. Одеса (40 одиниць);
- ▶ регіони-переслідувачі (5-10): м. Білгород-Дністровськ та Білгород-Дністровський район (10 одиниць);
- ▶ основна група (до 5): Овідіопольський район (4 одиниці) та усі інші міста та райони Одеського регіону.

У 2010 році в середньому на одне готельне підприємство в Одеському регіоні припадає 103 місця. Це один з високих показників в Україні станом на 01.01.2011р. При цьому, слід зазначити, що показник місткості вище середнього рівня по Одеському регіону: м.Ізмаїл (205 місць), м. Іллічівськ (171 місце), м. Одеса (132 місця), м.Білгород-Дністровськ (104 місця).

Характеристика місткості підприємств готельного господарства Одеського регіону наведено на рис. 3.

Рис. 3. Динаміка середньої місткості готельних підприємств Одеської області у 2000 – 2010 р.р. (на кінець періоду)

Виявлено, що не завжди високий рівень місткості відповідає високому рівню завантаженості підприємств готельного господарства. Динаміка коефіцієнта завантаженості готельних підприємств Одеської області за 2000 -2010 роки надана на рис. 4.

Рис. 4. Динаміка коефіцієнта завантаженості готельних підприємств Одеської області за 2000 – 2010 р.р.

Як свідчать дані, наведені на рисунку 4, у 2000 році середнє значення коефіцієнту завантаженості по Одеській області складало 20,3% й до 2006 року відбувалось його поступове збільшення до 29,0%, але у період з 2007 року по 2010 рік його значення поступово зменшувалось і у 2010 році воно складало лише 14,3%, що нижче

відповідного показника по Україні (18,0%), крім того, слід зазначити, що за світовими стандартами коефіцієнт завантаженості готельних підприємств повинен становити 55-65%, тобто готельні підприємства Одеської області завантажені не в повній мірі. А це у свою чергу призводить до зменшення доходності даної галузі. Так під час дослідження було встановлено, що на підприємствах готельного господарства Одеської області темпи зростання витрат постійно перевищують темпи зростання доходів, а це в свою чергу свідчить про неефективну роботу даної галузі, а крім того призвело до її збитковості (рис. 5).

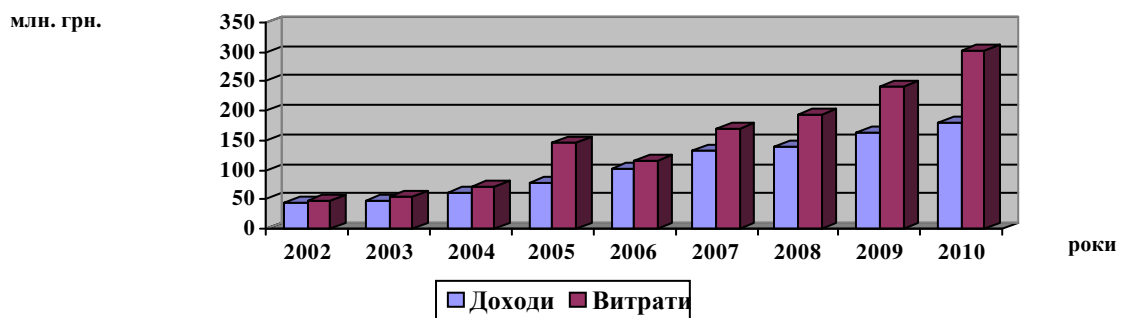

Рис. 5. Динаміка доходів та витрат підприємств готельного господарства Одеської області за 2002 – 2010 р.р.

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що готельне господарство набуває розвитку в основному в обласному центрі та містах обласного значення, де відкриваються і переобладнуються основні фонди підприємств та рівень яких відповідає найвищим вимогам і стандартам. Слід відмітити, що більша кількість відвідувачів зупинялась у готелях м.Одеса та основна частина доходів також одержана ними, але існують можливості доведення якості до міжнародних стандартів та удосконалення туристичних технологій, впровадження нових видів і форм обслуговування, що дозволить у більш повному обсязі задовольнити потреби клієнтів та підвищити ефективність діяльності готельного господарства Одеського регіону.